

Nr 13.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående extra krigstidstillägg för senare halvåret av 1918 åt vissa lärare vid högre folkskolor; given Stockholms slott den 25 oktober 1918.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att *dels* för beredande av extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana befattningshavare, som avses i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 september 1917 (Svensk författningssamling nr 666) angående tillfällig löneförbättring åt vissa lärare vid högre folkskolor, å *extra tilläggsstat* för år 1918 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag å 29,000 kronor;

dels förklara, att det extra krigstidstillägget skall till vederbörande befattningshavare utgå

a) med 300 kronor till den, som vid ingången av år 1918 var och fortfarande är i vederbörlig ordning anställd i egenskap av ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att befattningshavaren vid ingången av samma år hade eget äkta barn, som icke uppnått aderton års ålder; dock att extra krigstidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever,

b) med 200 kronor till varje i vederbörlig ordning anställd ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, som icke äger erhålla extra krigstidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp,

c) med 200 kronor till varje i vederbörlig ordning antagen extra ordinarie och vikarierande lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att sådan befattningshavare har en tjänstgöringsskyldighet av minst 24 timmar i veckan och åtnjuter den minimiavlönning, som är bestämd för utbekommande av statsbidrag till avlöning av vikarie för lärare vid högre folkskola under tjänstledighet på grund av sjukdom;

dels ock besluta, att i fråga om det extra krigstidstillägget skall i Bihang till urtima riksdagens protokoll 1918. 1 Saml. 13 häft. (Nr 13). 1

övrigt i tillämpliga delar gälla vad angående den tillfälliga löneförbättringen finnes stadgat i omförmälda kungörelse den 22 september 1917.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Värner Rydén.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 25 oktober 1918.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern EDÉN,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena HELLNER,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
PETRÉN,
NILSON,
LÖFGREN,
friherre PALMSTIERNA,
RYDÉN,
THORSSON.

Departementschefen, statsrådet Rydén anförde:

På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning medgav 1916 års riksdag, att till de lärare vid högre folkskolor, som i vederbörlig ordning erhållit ordinarie anställning, finge under år 1917 utgå tillfällig löneförbättring enligt vissa grunder, samt anvisade för ändamålet på extra stat för år 1917 ett förslagsanslag av 17,000 kronor.

Extra krigs-
tidstillägg åt
vissa lärare
vid högre
folkskolor.

I anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning och en i ämnet väckt motion anvisade riksdagen vidare på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 57,000 kronor för beredande under år 1918 av tillfällig löneförbättring åt lärare vid högre folkskolor, att utgå enligt vissa av riksdagen angivna grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder kunde befinnas erforderliga.

I överensstämmelse med riksdagens sistnämnda beslut utfärdade Kungl. Maj:t kungörelse i ämnet (Svensk författningssamling nr 666) den 22 september 1917. Denna kungörelse innehåller följande bestämmelser:

§ 1.

Tillfällig löneförbättring av statsmedel utgår med nedan angivna årliga belopp till följande lärare vid statsunderstödda högre folkskolor, nämligen:

a) med sexhundra kronor till den, som vid ingången av det år, för vilket löneförbättringen skall utgå, är i vederbörlig ordning anställd i egenskap av ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att befattningshavaren vid denna tidpunkt har eget äkta barn, som icke uppnått aderton års ålder; dock att löneförbättring med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever;

b) med fyrahundra kronor till varje i vederbörlig ordning anställd ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, som icke äger erhålla tillfällig löneförbättring med det i punkt a) omförmälda belopp;

c) med fyrahundra kronor till varje i vederbörlig ordning antagen extra ordinarie och vikarierande lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att sådan befattningshavare har en tjänstgöringsskyldighet av minst 24 timmar i veckan och åtnjuter den minimiavlöning, som är bestämd för utbekommande av statsbidrag till avlöning av vikarie för lärare vid högre folkskola under tjänstledighet på grund av sjukdom.

§ 2.

För åtnjutande av tillfällig löneförbättring gälla i tillämpliga delar samma villkor, som enligt nådiga kungörelsen den 28 juni 1907 angående anslag till högre folkskolor jämte i nämnda kungörelse sedermera vidtagna ändringar äro stadgade i fråga om lärares avlöning.

§ 3.

Under de i §§ 1 och 2 här ovan i övrigt stadgade villkor må tillfällig löneförbättring utgå utan hinder därav,

att läraren endast under en del av året innehaft den anställning, för vilken löneförbättringen skall utgå, i vilket fall löneförbättringen må utgå för den tid, han sålunda varit anställd, eller

att undervisningen vid skolan till följd av rådande smittosam sjukdom måst för någon tid inställas.

§ 4.

Den tillfälliga löneförbättringen utgår till ordinarie lärare ävensom till sådan extra ordinarie lärare, som antagits tills vidare med viss tids uppsägning, efter kalenderår, och till övriga lärare efter läsår samt utbetalas till vederbörande lärare i samma ordning, som är bestämd beträffande hans i penningar utgående avlöning i övrigt.

§ 5.

De till löneförbättring åt lärare enligt denna kungörelse utgående medel skola på rekvisition, som av vederbörande skolstyrelse bör, i huvudsaklig enlighet med föreskrivet formulär, för varje år göras under tiden från maj månads början det år, för vilket bidraget sökes, och till utgången av januari månad påföljande år, av Våra befallningshavande efter vederbörlig granskning utbetalas, sedan vederbörande statens folkskolinspektör vitsordat riktigheten av de för statsbidragens erhållande lämnade uppgifterna.

§ 6.

Vad i denna kungörelse finnes föreskrivet med avseende på lärare skall, där ej annorlunda sägs, äga tillämpning på såväl manliga som kvinnliga lärare.

Nu har styrelsen för Sveriges kommunala ungdomsskolors lärarförening i en av läroverksöverstyrelsen och folkskolöverstyrelsen med eget gemensamt utlåtande av den 21 oktober 1918 till Kungl. Maj:t överlämnad skrivelse anhållit om förslag till stundande urtima riksdag angående skälig förhöjning av den tillfälliga löneförbättring, som av staten för år 1918 beviljats lärare och lärarinnor vid rikets kommunala mellanskolor och högre folkskolor. Till stöd för denna sin anhållan har styrelsen för berörda lärarförening anfört bland annat:

Den tillfälliga löneförbättring, som för år 1918 är bestämd för lärare vid kommunala mellanskolor och vid högre folkskolor, är i avseende på såväl grunder som storlek lika med den, som beviljats folkskolans lärare, och utgår sålunda med ett belopp av 600 kronor till familjeförsörjare och 400 kronor till annan lärare.

Att dessa belopp äro alldeles för små för att ens tillnärmelsevis utgöra kompensation för de stegrade utgifter, som den senare tidens dyrtid fört med sig, ligger i öppen dag. Ifrågavarande lärarkårer hysa därför den förhoppningen, att statsmakterna skola genom en avsevärd förhöjning av ovannämnda belopp även för dem lätta den svåraste dyrtidsbördan.

Överstyrelserna hava tillstyrkt bifall till framställningen och hemställt om förslag till riksdagen angående ytterligare tillfällig löneförbättring för

år 1918 med de belopp, som, i anslutning till vad som i extra krigstids-hjälp kunde komma att tillerkännas befattningshavare i statens tjänst, befunnes lämpliga, och såsom sådana belopp hava överstyrelserna angivit dem, som komma att beslutas för den egentliga folkskolans lärare.

Departement-
schefen.

Givetvis äro de högre folkskolornas lärare på grund av de nuvarande kristidsförhållandena i behov av extra krigstidsunderstöd likaväl som övriga lärargrupper. Jag anser därför, att framställning bör göras hos riksdagen angående sådant understöd, vilket lämpligen torde böra benämnas extra krigstidstillägg. Då tillfällig löneförbättring utgår med samma belopp åt de högre folkskolornas lärare som åt de egentliga folkskolornas, torde även det extra krigstidstillägget böra sättas lika för båda dessa lärargrupper. Beträffande nämnda tillägg åt de högre folkskolornas lärare torde i övrigt böra i tillämpliga delar gälla vad angående den tillfälliga löneförbättringen är stadgat i förut omförmälda kungörelse den 22 september 1917.

Det för ändamålet erforderliga anslaget torde böra bestämmas till 29,000 kronor och få karaktären av förslagsanslag.

På grund av det anförda hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå riksdagen att

dels för beredande av extra krigstidstillägg för tiden från och med den 1 juli till och med den 31 december 1918 åt sådana befattningshavare, som avses i Kungl. Maj:ts kungörelse den 22 september 1917 (Svensk författningssamling nr 666) angående tillfällig löneförbättring åt vissa lärare vid högre folkskolor, å *extra tilläggsstat* för år 1918 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag å 29,000 kronor;

dels förklara, att det extra krigstidstillägget skall till vederbörande befattningshavare utgå

a) med 300 kronor till den, som vid ingången av år 1918 var och fortfarande är i vederbörlig ordning anställd i egenskap av ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att befattningshavaren vid ingången av samma år hade eget äkta barn, som icke uppnått aderton års ålder; dock att extra krigstidstillägg med detta belopp icke tillkommer gift kvinnlig befattningshavare, vars man lever,

b) med 200 kronor till varje i vederbörlig ordning anställd ordinarie lärare vid statsunderstödd högre folk-

skola, som icke äger erhålla extra krigstidstillägg med det i punkt a) omförmälda belopp,

e) med 200 kronor till varje i vederbörlig ordning antagen extra ordinarie och vikarierande lärare vid statsunderstödd högre folkskola, under förutsättning att sådan befattningshavare har en tjänstgöringsskyldighet av minst 24 timmar i veckan och åtnjuter den minimiavlöning, som är bestämd för utbekommande av statsbidrag till avlöande av vikarie för lärare vid högre folkskola under tjänstledighet på grund av sjukdom;

dels ock besluta, att i fråga om det extra krigstidstillägget skall i övrigt i tillämpliga delar gälla vad angående den tillfälliga löneförbättringen finnes stadgat i omförmälda kungörelse den 22 september 1917.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen biföll Hans Maj:t Konungen; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlåtats till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.
